

ПРОТОКОЛ № 9

На 14.07.2025 г., Комисия, назначена със Заповед VI-64/23.06.2025 г. на Председателя на БАН, чл.-кор. Евелина Славчева, в състав:

Председател: доц. Екатерина Салкова

Членове:

1. акад. Красимир Тодоров Атанасов
2. проф. Галя Марчева Станева
3. чл.-кор. Мирослав Иванов Дачев, външни за БАН
4. проф. Петя Любомирова Кабакчиева, външни за БАН

посети Института за български език – БАН (ИБЕ) с цел извършване на проверка за прилагането на процедурите, свързани с обучението на докторанти по докторски програми (ДП).

На ръководството на ИБЕ предварително е изпратена таблица с няколко индикатора за наблюдение на качеството на обучение на докторантите. В деня на посещението са проверени набелязаните индикатори, отговорите на академичния състав и съответната удостоверяваща документация. Направен е анализ на проверката и са формулирани препоръки към академичния състав на ДП с цел повишаване на качеството на обучение в ДП.

I. Извършена проверка:

Проверката установи, че:

- Цялостната документация, свързана с ДП е актуализирана и достъпна онлайн.
- Има приета и прилагана Система за осигуряване на качеството на обучението на докторанти (СОКОД), функционира Комисия за контрол на качеството, извършват се вътрешни одити и анкети, правят се анализи и препоръки към академичния състав на ДП.
- Докторантите са запознати с етичните норми и антиплагиатни изисквания, а дисертациите се проверяват с антиплагиатен софтуер.
- Документацията на докторантите се поддържа в пълен вид и редовно се актуализира, включително в електронен формат.
- Провеждат се дейности за популяризиране на програмата, включително чрез участие във форуми, кръгли маси и чрез институционални инициативи.
- Има установени връзки с висши училища и работодатели, както и преподавателска ангажираност на академичния състав в различни университети.
- Провеждат се различни специализирани обучения на докторантите.

II. Препоръки:

1. Да се обмисли възможността за организиране на повече курсове към Центъра за обучение, насочени не само към филолози, а и към докторанти от други професионални направления.

Комисията оценява положително извършените дейности от академичния състав и поддържаната система за качество на докторантското обучение в ИБЕ–БАН. Приложена е таблицата с индикаторите за контрол на качеството на обучение на докторантите в ДП, попълнена от академичния състав на ДП.

Председател: доц. Екатерина Салкова

Членове:

акад. Красимир Тодоров Атанасов

проф. Галя Марчева Станева

чл.-кор. Мирослав Иванов Дачев

проф. Петя Любомирова Кабакчиева

**Проверка на документация за акредитация
на докторски програми (ДП)
Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“
ДП „Български език“**

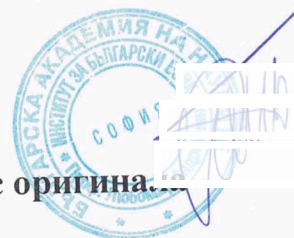
1	Квалификационна характеристика на ДП	Квалификационна характеристика има както в досието на програмата, така и онлайн в раздела Докторантури: https://ibl.bas.bg/wp-content/uploads/2020/04/КВАЛИФИКАЦИОННА-ХАРАКТЕРИСТИКА-БЕ.pdf
2	Общ учебен план	Общ учебен план има както в досието на програмата, така и онлайн в раздела Докторантури: https://ibl.bas.bg/wp-content/uploads/2025/07/Общ-учебен-план-БЕ.pdf
3	Договор за докторантура	Договорите за докторантура са в личните досиета на докторантите; Формулярът е публикуван в Раздела Докторанти на сайта на Института: https://ibl.bas.bg/obutchenie/doktoranturi/
4	Индивидуален учебен план (по години), подписан от заинтересованите страни	Индивидуалните учебни планове се съхраняват в личните досиета на докторантите; Формулярът е публикуван в Раздела Докторанти на сайта на Института: https://ibl.bas.bg/obutchenie/doktoranturi/
5	Интегриране на системата за контрол на обучението на докторантите: създаване на комисия за самоконтрол в института, която проверява свързаната документация и дейности по жизнения цикъл на докторантурата.	Създадена е вътрешна комисия от трима души с председател д-р Лесева. Комисията проверява свързаната документация и дейностите по жизнения цикъл на докторантурата.
6	Провеждане на регулярни вътрешни одити от Комисията по контрол на качеството на обучение на докторантите (планирани и непланирани), протоколирани, представяни в НС, с последващи мерки от него или академичния състав на докторантурата.	Проведен е един вътрешен одит през периода юни-юли 2025. Докладът е предаден, предстои да бъде представен в НС на Института на 28.07.2025 г Планира се също така НС за вземе решения във връзка с предложенията в доклада.

7	Анкетиране на докторантите – проучване на мнението им относно качеството на обучение по време на тяхната докторантура, анализ и предприемане на мерки при необходимост. <i>(Има много такива шаблони, свободно достъпни в интернет.)</i>	Създаден е правилник за проучване на мнението на докторантите: https://ibl.bas.bg/wp-content/uploads/2025/06/ПРАВИЛА-ЗА-ПРОУЧВАНЕ-НА-МНЕНИЕТО-НА-ДОКТОРАНТИТЕ.pdf Анкета с докторантите е проведена през юни-юли 2025. Въпросите от 4 анкети са достъпни онлайн: https://ibl.bas.bg/obutchenie/doktoranturi/ Сформирана е комисия от 9 души за оценка на мнението на докторантите. Докладът на комисията за оценка на мнението на докторантите е предаден. Предстои неговото докладване на заседание на НС на 3 септември 2025 г.
8	Анкетиране на потребителите на кадри – проучване на мнението на работодатели или други потенциални потребители на кадри относно докторските програми във вашия институт, анализ и предприемане на мерки при необходимост. <i>(Търсят се реални или потенциални потребители, които, освен чрез анкети, да предоставят мнения и препоръки за ДП с оглед на съответствието ѝ с пазара на труда. Правят се протоколи от срещи, ако има такива, с потребителите на кадри.)</i>	Анкета с потребителите на кадри е проведена през периода юни-юли 2025. Въпросите в 1 анкета са достъпни тук: https://ibl.bas.bg/obutchenie/doktoranturi/ Сформирана е комисия от 3 души за проучване на мнението на работодателите. Докладът на комисията е предаден. Предстои неговото докладване на заседание на НС на 3 септември 2025 г. Предвидено е вземането на определени решения.
9	Актуализация на ДП: Всеки път, когато се актуализират докторските програми, се изготвя протокол, който се представя на експертните групи на НАОА като доказателство за актуализация на документацията по ДП. <i>(Актуализацията на ДП може да е вследствие от промяна в нормативните документи, осъвременяване в съответствие с най-последните научни постижения в областта, както и на базата на предложения, обосновани от анкетите на докторантите и потребителите на кадри, и др.)</i>	Актуализирани са нормативните документи на Института с решения на ОС и НС. Промените и датите на промените са отразени в протоколите и в самите правилници. Правилник на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ Правилник за устройството и дейността на Научния съвет към Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при БАН Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ Приложения към Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ Правилник за обучение на докторанти на самостоятелна подготовка в Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при БАН Етичен кодекс на служителите на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ Правила за проучване на мнението на докторантите в Института за български език при Българската академия на науките относно качеството на предлаганото обучение

10	Актуализация на сайта и публикуване цялата документация, обслужваща ДП, така че всеки докторант да има свободен достъп до нея (празни формуляри), с лице за контакт. Осигурени линкове към: ЦО-БАН, курсовете на БАН, Програмата „Еразъм“ (с лице за контакт) и сключените договори по нея, между БАН-университети/фирми и т.н, обучения за докторанти и други, предлагани от Центъра по иновации. БАН има приоритетна грижа към своите докторанти. <i>Добра практика: Създаване на специална секция „Докторанти“ в сайта на института с подменюта: „Документи“, „Обучителни курсове“, „Вътрешни правила“, „Контакти“ и „Мобилности“. Добавяне на линкове към Erasmus+, Web of Science/Scopus/ специфични бази данни за вашата област и други ресурси, които подпомагат научната работа на докторантите.</i>	Сайтът за докторантите е актуализиран през 2025 година. Добавена е информация за мобилност, програмите и сключените договори. https://ibl.bas.bg/obutchenie/doktoranturi/ Осигурени са линкове към ЦО на БАН, курсовете на БАН, програмата „Еразъм“ и други подходящи връзки. В сайта на Института се съдържа специална секция Докторанти. Разделите в нея са: Информация Документи Прием на докторанти Стъпка по стъпка Кредитна система Атестация Формуляри Анкет Защитени дисертации Мобилност Изяви и награди Контакти Посочени са линкове към специализираните курсове и към курсовете по информационни технологии.
11	Документацията на всеки докторант трябва да е добре подредена в негово собствено досие: ○ подписан типов договор за провеждане на докторантура ○ индивидуален план за работа на докторанта по години (одобрен от НС) ○ конспект по минимума (одобрен от НС) ○ конспекти по специализираните изпити ○ удостоверения, протоколи и сертификати от проведени изпити ○ годишни отчети на докторанти за всички форми на обучение (приети от НС) ○ отчети на всеки 3 месеца за редовни докторанти ○ заповеди – за зачисляване, отчисляване, промяна на тема на дисертационния труд или определяне на втори научен ръководител/консултант (при необходимост) и др. <i>Вече се говори и за електронно досие на докторанта.</i>	Изброените документи (подписан типов договор за провеждане на докторантура; индивидуален план за работа на докторанта по години (одобрен от НС); конспект по минимума (одобрен от НС); удостоверения, протоколи и сертификати от проведени изпити; годишни отчети на докторанти за всички форми на обучение (приети от НС); отчети на всеки 3 месеца за редовни докторанти; заповеди – за зачисляване, отчисляване, промяна на тема на дисертационния труд или определяне на втори научен ръководител/консултант (при необходимост) и др.) са налични в личните досиета и в електронни досиета на докторантите. Създаден е разширен списък, по който се наличието на документите се проверява от отговорните лица. За ДП „Български език“ са Албена Георгиева и д-р Лесева. Извършен е вътрешен одит, който е проверил документацията.

12	За отчисляване с право или без право на защита: попълнена справка с кредитите от ЦО, която да се прилага в досието на докторанта. <i>Забележка: Съгласно чл. 51 от Правилника за дейността на ЦО и АС при БАН: „Основание за отчисляване е докторантът да е постигнал съществени научни резултати по темата на дисертацията, документирани с решение на семинара и да е изпълнил образователната програма, като е събрал минимум от 130 кредити“.</i>	При заседанието за отчисляване и при решението на НС за отчисляване се изисква справка за получените кредити, съответно 250 до 1.1.2019 и 200 след 1.1.2019 година. Справката съдържа информация за минимума от 130 кредита. Информацията се съдържа и в Общия учебен план. https://ibl.bas.bg/wp-content/uploads/2025/07/Общ-учебен-план-БЕ.pdf
13	За допускане до предзащита: попълнена справка с кредитите от ЦО, която да се прилага в досието на докторанта и пред научното жури при защита. <i>Забележка: Минимално изискуемите кредити за допускане до предзащита са както следва:</i> <u>За докторанти, зачислени след 01.01.2019 – общо 200 кредита, в т.ч.:</u> - 130 кредита за изпълнение на образователната част; - 40 кредита за изпълнение на научната програма - 30 кредита за публикации на научни резултати по темата на дисертацията <i>(за повече информация вижте Приложение № 2.2. от Правилника за дейността на ЦО и АС при БАН)</i> <u>За докторанти, зачислени преди 01.01.2019 – общо 250 кредита, в т.ч.:</u> - 130 кредита за изпълнение на образователната част; - 40 кредита за изпълнение на научната програма - 80 кредита за публикации на научни резултати по темата на дисертацията <i>(за повече информация вижте Приложение № 2.1. от Правилника за дейността на ЦО и АС при БАН)</i> Новата акредитационна процедура изисква да се посочи съотношението между образователната и научната част, което по минимални изисквания е 70/30 (30% научна част). На практика в Академията този процент често е по-висок. Почти всички докторанти събират значително повече точки. Затова е важно внимателно да се попълни таблицата и да бъде подписана от докторанта и научния ръководител, така че чрез усредняване на резултатите на другите докторанти да се отчете по-висок процент научна дейност през периода на акредитация.	За допускане за предзащита се изисква справка за получените кредити, съответно 250 до 1.1.2019 и 200 след 1.1.2019 година. Справката се прилага в досието на докторанта и се съхранява електронно. Информацията се съдържа и в Общия учебен план. https://ibl.bas.bg/wp-content/uploads/2025/07/Общ-учебен-план-БЕ.pdf

14	Стимулиране на докторантите за мобилности (Еразъм+ и всякакъв вид други възможности). Предоставяне на възможности за включване в международни научни мрежи. <i>Особено добре се приемат тези над два месеца – така наречената дългосрочна мобилност.</i>	Информация на програмите за мобилност се намира в подстраницата Докторантури на сайта на Института за български език. https://ibl.bas.bg/obutchenie/doktoranturi/ Докторантите участват в международните научни мрежи на Института (към 2025 година 2 COST акции) и могат да използват възможностите за мобилност, които се разгласяват своевременно.
15	Запознаване на докторантите с Правилата за академична етика и провеждане на етични научни изследвания и съответно комисиите натоварени с тази дейност. Запознаване със стратегиите и йерархията за разрешаване на проблеми от академично и етично естество в института.	Актуализиран е Етичният кодекс на Института, за да бъдат включени и докторантите, както и особеностите на използването на ИИ. <u>Етичен кодекс на служителите на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“</u> Избрана е Комисия по академичната етика.
16	Декларация за оригиналност на научния труд. Проверка на всички дисертации чрез софтуер за плагиаризъм, издаване на протокол от проверката. <i>Новата акредитационна процедура изисква да се подаде информация за броя на проверените дисертационни трудове. Академията трябва да гарантира академичната почтеност при получаване на докторска степен и да поддържа високи стандарти за оригиналност.</i>	От 2022 година Институтът използва софтуер за откриване на плагиаризъм, предоставен ни от БАН. https://www.strikeplagiarism.com/en/ Определена е процедура за проверка и докладване на резултатите в <u>Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“</u>
17	Обявяване на конкурси. Дейности за популяризиране на ДП (брошури, срещи с работодатели, реклами в кариерни центрове, кръгли маси с ВУ и бизнеса, срещи със студенти, електронни медии и други канали).	Конкурсите се обявяват на страницата на Института за български език: в секциите Докторантури и Конкурси. Обяви се публикуват и в социалните мрежи на Института. https://ibl.bas.bg/obutchenie/doktoranturi/
18	Готовност за предоставяне на информация за преподавателска дейност във висшите училища (ВУ) на докторантите и академичния състав, ангажиран в ДП във Вашия институт – в докладите-самооценка и пред експертните групи, които често са преподаватели от ВУ. Градите имиджа на Академията, и доказвате, че БАН не е единствено изследователска институция. В Стратегията за развитие на БАН са залегнали дейности за подкрепа на ВУ от БАН. Чрез предоставяне на информация за съвместни докторантури с ВУ и предоставяне на информация за проекти и публикации с ВУ, се декларират дейности по тази стратегическа цел.	Преподавателската дейност на докторантите и академичния състав е известна. Към 2024 година възлиза на 542 часа лекционни курсове и семинарни занимания в бакалавърски и магистърски програми във висши учебни заведения в България. За справка могат да се използват годишните отчети: https://ibl.bas.bg/informatsiya/dokumenti/ Преподаватели от ВУ са бивши и настоящи членове на екипи по научни проекти, ръководени от Института за български език. В резултат на тази екипна дейност са публикувани редица съвместни трудове и колективни монографии, които могат да се видят в списъците с публикации: https://ibl.bas.bg/informatsiya/dokumenti/

ПРЕПИС-ИЗВЛЕЧЕНИЕ **Вярно с оригинала**
Протокол № 15
от заседание на Научния съвет на Института за български език,
проведено на 28 юли 2025 г.

Дневен ред:

1. Обсъждане и приемане на отчета на приключил проект в СЕ.
2. Приемане на проектно предложение за нов индивидуален проект в СЕ.
3. Приемане на проектно предложение за нов колективен проект в СЕ.
4. Обсъждане на проектно предложение от гл. ас. д-р Т. Брага към ФНИ.
5. Избор на асистент за нуждите на Секцията за етнолингвистика.
6. Решение за обявяване на конкурс за асистент за нуждите на СБЛЛ.
7. Приемане на докладите от вътрешния одит на двете докторски програми в ИБЕ и вземане на решение по направените препоръки.
8. Резултати от външен одит на докторските програми в ИБЕ.
9. Предложение от СТТ за продължаване на трудов договор.
10. Разни.

Присъстват 9 членове на НС: проф. д-р Св. Коева, проф. д-р Л. Антонова, проф. д-р Р. Станчева, проф. д.ф.н. М. Цибранска, доц. д-р М. Томов, доц. д-р Й. Кирилова, доц. д-р Цв. Димитрова, доц. д-р Т. Александрова, проф. д-р С. Колковска.

Отсъстват 6 членове на НС: доц. д-р Хр. Дейкова, проф. д-р А. Кочева, доц. д-р М. Влахова, проф. д-р Д. Благоева, доц. д-р Н. Костова, доц. д-р Цв. Георгиева.

Присъстващи без право на глас: ас. д-р А. Георгиев, доц. д-р Кр. Симеонова, гл. ас. д-р Св. Лесева, гл. ас. д-р Т. Брага, проф. д.ф.н. М. Георгиева, доц. д-р В. Сумрова, д-р О. Колот, гл. ас. д-р Е. Петрова.

По т. 8 Научният съвет РЕШИ:

8.1. Приема резултатите на комисията, извършила външния одит на докторантските програми на Института за български език.

8.2. Приема препоръките на комисията, извършила външния одит на докторантските програми на Института за български език.

28.07.2025 г.

Зам.-председател на НС:
(доц. д-р Милен Томов)
Протоколирал:
(ас. д-р Александър Георгиев)